LEGEARTIS
ИНГ-ПРО

ПРОПИСИ У ПРАКСИ

ISSN 2406-1085

Број 61 / октобар 2017.

ИНГ-ПРО

25 ГОДИНА ПОСТОЈАЊА

ИЗДВАЈАМО:

Злоупотребе боловања од стране запослених и борба против такве малпраксе

Спорна питања у вези са застарелошћу међусобних потраживања правних лица из уговора о промету роба и услуга

Значај обавештавања као процесне радње у новом ЗУП-у

У сусрет новом Закону о јавним набавкама анализом актуелних иницијатива

Вредност предмета спора

ЈАВНЕ НАБАВКЕ • РАДНО ПРАВО • ГРАЂАНСКО ПРАВО • ПРИВРЕДНО ПРАВО • УПРАВНО ПРАВО • КРИВИЧНО ПРАВО

www.propisiupraksi.rs • www.legeartis.rs

25

ГОДИНА ПОСТОЈАЊА

ИНГ-ПРО

С НАМА НЕМА ЛУТАЊА

LEGEARTIS ИНГ-ПРО

ПРОПИСИ У ПРАКСИ

www.legeartis.rs

ISSN 2406-1085
Година VI, број 61, ОКТОБАР 2017.

Оснивач и издавач:
ИНГ-ПРО
Издавачко-графичко д.о.о.
Београд, Веле Нигринове 16а

За оснивача и издавача:
Горан Грчић и Владимир Здјелар

Главни и одговорни уредник Редакције:
Јован Матијашевић

Главни и одговорни уредник часописа:
Ана Фулетин

Сарадници:
Алжбета Марко
Весна Филиповић
Владимир Саичић
Дејан Обренић
Драгана Марчетић
Драгана Станковић Николић
Милан Ранђеловић
Саша Кулић
Смиљка Стојановић

Технички уредник:
Милена Станковић

Лектура:
Милица Радованчев

Графичка припрема:
Мирослав Арамбашић

Штампа:
Digital art, Београд

Редакција:
Веле Нигринове 16а, 11000 Београд
тел: +381 11 2836-890
факс: +381 11 2836-474
имејл: redakcija@legeartis.rs

Часопис излази једанпут месечно (10 бројева и 1 двоброј у оквиру годишње претплате).

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

34

LEGE Artis : прописи у пракси / главни и одговорни уредник Ана Фулетин. - [Штампано изд.] . - Год. 3, бр. 25 (окт. 2014)- . - Београд : ИНГ-ПРО, 2014- (Београд : Digital art). - 28 cm

Месечно. - Наслов лат., текст ћир.. - Преузима нумерацију електронског издања. - Друго издање на другом медијуму: Lege Artis (Online) = ISSN 2334-6140
ISSN 2406-1085 = Lege Artis (Штампано изд.)

Поштовани претплатници,

У октобарском издању часописа посебна пажња је посвећена питању злоупотребе боловања од стране запослених, а нарочито могућностима послодаваца у борби против такве малпраксе.

Када је у питању привредно право, акценат је стављен на спорна питања у вези са застарелошћу међусобних потраживања правних лица из уговора о промету роба и услуга. У септембру су измењена подзаконска акта из области платног промета којима су прецизиране одредбе које се односе на необавезност употребе печата привредних субјеката, чиме се посебно бави један текст из ове рубрике.

У рубрици Грађанско право својом актуелношћу се издвојио текст „Вредност предмета спора", у коме аутори анализирају судску праксу домаћих судова, али и текст о добровољном измирењу потраживања у току извршног поступка.

Интересантна тема у области јавних набавки и даље је најављена измена Закона о јавним набавкама, с тим што се у овом броју посебно разматрају иницијативе понуђача поводом најављених измена.

У домену управног права учињен је осврт на значај обавештавања као процесне радње у новом ЗУП-у, а следе и други текстови из наведених и других правних области.

Редакција

Будимо на вези

Часопис *Lege Artis – ПРОПИСИ У ПРАКСИ* отворен је за сва ваша питања, мишљења, конструктивне предлоге, похвале и критике. Можете их упутити ауторима текстова или на имејл редакције часописа **redakcija@legeartis.rs**

Пратите нас:

- **www.legeartis.rs**
- **www.propisi.net**
- **www.ingpro.rs**
- **www.facebook.com/IngProLegeArtis**

Календар важења правних аката

У овој рубрици доносимо преглед прописа који током овог месеца престају да важе (у целости или у делу), односно који одложено ступају на снагу и/или се одложено примењују у целости или у делу:

...пасоша, дипломатског пасоша и ...ик о измени Правилника о обрасцу..., бр. 9/16 од 5. 2. 2016. године, а ступио ...ца, објављен у „Сл. гласнику ... године

– примењује се од 13. маја 2016. године

● Закон о изменама и допунама Закона о поморској пловидби, објављен у „Сл. гласнику РС", бр. 18/15 од 13. 2. 2015. године, а ступио је на снагу 21. 2. 2015. године

– одредбе члана 16. ст. 6. и члана 20. овог закона примењиваће се од 1. јуна 2016. године

● Правилник о измени и допуни Правилника о реглоскопима, објављен у „Сл. гласнику РС", бр. 49/15 од 5. 6. 2015. године, а ступио је на снагу 13. 6. 2015. године

– одредба члана 2. овог правилника важи до 1. јуна 2016. године

● Закон о енергетици, објављен у „Сл. гласнику РС", бр. 145/14 од 29. 12. 2014. године, а ступио је на снагу 30. 12. 2014. године

– одредбе члана 98. ст. 1. тач. 1) до 3), члана 99. и члана 225. ст. 1. тач. 1) до 3) и члана 225. ст. 4. овог закона се примењују од 1. јуна 2016. године

● Закон о потврђивању Европске оквирне конвенције о прекограничној сарадњи између територијалних заједница или власти, објављен у „Сл. гласнику РС – Међународни уговори", бр. 2/16 од 8. 2. 2016. године

– Конвенција ступа на снагу 16. јуна 2016. године

● Закон о потврђивању Амандмана на Конвенцију о процени утицаја на животну средину у прекограничном контексту, објављен у „Сл. гласнику РС – Међународни...

КАЛЕНДАРИ...

- ВАЖЕЊА ПРАВНИХ АКАТА
- ДОГАЂАЈА

СУДСКА ПРАКСА И СЛУЖБЕНА МИШЉЕЊА

ПРОПИСИ У ПРАКСИ

Недостојност за наслеђивање

У склопу сасвим новог формата овог броја можете пратити у нашем часопису доносећи неке карактеристичне случајеве из судске праксе, а ко... недостојност за наслеђивање.

...остојност за наслеђ... РС", бр. 46/95, 101/03 – Одлука УС РС и 6/15)

...лан 4.

Не може наследити на основу закона... штања, нити стећи какву корист из завештања (недостојан је):
1) онај ко је умишљајно усмртио оставио... покушао;
2) онај ко је принудом, претњом или прев... оставиоца да сачини или опозове завештање или неку његову одредбу, или га је у... чио;
3) онај ко је у намери спречавања оставочев... воље уништио или сакрио његово завештање, или га је фалсификовао;
4) онај ко се теже огрешио о законску обавезу из... оставиоца, или му је ускратио нужну помоћ.

Суд на недостојност пази по службеној дужности.

О недостојности за наслеђивање суд води рачуна по службеној дужности, али је терет чињеничне тврдње и доказа да ова недостојност постоји, на странци која то тврди.

Из образложења:

„Разлози ревизије о погрешној примени материјалног права нису основани. Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је ванбрачни син пок. А. М. Свог оца је упознао када је имао 10 година. До 1992. године имао је ретке контакте са оцем, а од те године никако. Брига о оцу са његове стране није изостала његовом кривицом. Није се теже огрешио о обавезе издржавања, нити му је ускратио нужну помоћ. Нису постојали ни други разлози који би указивали на недостојност за наслеђивање оца. Тужилац није умишљајно усмртио свога оца, нити је то покушао. Између њих је било само свађе. Није се теже огрешио о законске обавезе издржавања према њему. Преко ...оца је примао ...ије мајке, а пок. А. М. издржавање није ...требно. Не може се говорити ни о ускр... помоћи оставиоцу, јер то не произилази ...изведених доказа.

Код овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови правилно закључују да нема основа за примену члана 4. Закона о наслеђивању који регулише појам недостојности за наслеђивање. Према ставу 1. тач. 1) овог члана, не може се наследити на основу закона или завештања нити стећи какву корист из завештања (недостојан је), онај ко је умишљајно усмртио оставиоца, или је то покушао. Према тачки 4. овог члана, недостојан је онај ко се теже огрешио о законску обавезу издржавања, или ускратио нужну помоћ. Према ставу 2. овог члана, суд на недостојност пази по службеној дужности. У конкретном случају, истакнути разлози за недостојност тужиоца да наследи свог оца, сада пок. А. М., нису испуњени. У току поступка у прилог ових својих тврдњи тужила није пружила одговарајуће доказе. Зато је суд о постојању (непостојању) тих

ПОСТАВИТЕ ПИТАЊЕ НАШЕМ АУТОРУ, НАСТОЈАЋЕМО ДА ОДГОВОРИМО НА СВАКО ОД ЊИХ

Негативне референце у ...следње измене и допуне ...набавки

...15. године донеле су собом... о јавним набавкама из августа ... негативним референцама о ко... ...мо говорити у овом тексту

Милош Јовић
саветник у Управи за јавне набавке
budzeti@legeartis.rs

Кад су у питању јавне набавке, појам ...ференце има двоструки појавни ... У случају кад одређује додатне ... ...ће у поступку јавне набавке... ...ти од... пословног капацитета... ...а у реализац... ...та набавке, односно је у претходном ... испоручивао добра, извршавао услуге или ... дио радове који су предмет конкретне јавне набавке. Тада је реч о **пословним референцама**. Оне које би се условно речено могле назвати **позитивним референцама**. И док је у том случају реч о референцама које понуђача квалификују за добијање уговора о јавној набавци, негативне референце су оне које га могу дисквалификовати из „трке" за добијање уговора.

Институт **негативне референце** установљен је ради обезбеђивања поузданијег и солиднијег уговорног партнера наручиоца, а што је претпоставка целисходнијег и рационалнијег трошења јавних средстава. На тај начин, санкционишу се понуђачи који не извршавају своје обавезе у поступку јавне набавке или уговорне обавезе или их не извршавају на уговорен начин и под уговореним условима. С друге стране, будући да санкција никада није сама себи сврха, управо би свест о могућности да се нађе „на црној листи" код одређеног наручиоца, требало да понуђача додатно мотивише на озбиљнији, професионалнији и пословнији приступ извршавању сопстве...

...авним набавкама из 2008. године. Сходно ...да важећим прописима, наручиоци су имали ...ућност да одбију понуду уколико поседују ...каз који потврђује да понуђач није испуњавао ...које обавезе по раније закљученим уговорима ...авним набавкама који су се односили на исти предмет набавке, за период од претходних пет година за радове, односно три године за добра и услуге.

Закон о јавним набавкама из 2012. године („Сл. гласник РС", бр. 124/12) значајно је проширио обухват негативних референци, установивши их као обавезу за наручиоце, проширујући њихово дејство и на сам поступак јавне набавке (не само на уговоре), те установивши својеврсну „црну листу" понуђача – списак негативних референци.

...следње измене и допуне Закона о јавним ...ама из августа 2015. године („Сл. гласник ...15) донеле су собом **неколико измена ...реч о негативним референцама**:
- не... ...ференца као могућност, не и обавеза з...
- неве... ...угих, таксативно законом ненаведе... ...негативне референце за одређеност ...ој документацији;
- прецизир... ...одног периода који је обухваћен нега... ...ференцом;
- укидање списка... ...их референци.

Можда и **најзначајнија измена** јесте та да наручилац сада више није у обавези, већ има могућност да примени негативну референцу према понуђачу. Како су ове законске измене биле још један корак ближе директивама Европске уније из области јавних набавки, и у овом

(6) Трошкови продатих производа износе 1.250.000,00 динара.Укалкулисана разлика у цени је 25% на цену коштања, што износи 312.500,00 динара (1.250.000,00 × 25%). Обрачунати ПДВ по општој стопи износи 312.500,00 динара, од чега на цену коштања 240.000,00 250.000,00 (1.250.000,00 × 20%) и ПДВ на разлику у цени 62.500,00 (312.500,00 × 20%).

(7) Купцу су фактурисани спортски дресови са обрачунатим ПДВ-ом у износу од 1.875.000,00 дин.

(8) Купац је извршио плаћање фактуре у целости у износу од 1.875.000,00 динара.

(9) Треба извршити затварање свих конта класе 9 – Обрачун трошкова и учинака.

(10) Треба саставити Извештај о стању залиха производње на крају обрачунског периода.

(11) Треба прокњижити својење почетног стања залиха производње на коначно стање залиха производње на крају обрачунског периода на бази података из Извештаја о стању залиха производње на крају обрачунског периода.

Напо...ених производа од 1.250.000,00 динара израчунати су на бази цене ...а (682 комада × 1.832,... динара по комаду), док је продајна цена спортских дресова од ...000,00 динара по комаду изра...ата у износу од 2.500,00 динара (750 × 2.500,00).

Књижење:

Р. бр.	Конто			Износ	
	дугује	потражује		дугује	потражује
1	2	3		5	6
			...спортски дресови	200.000,00	
			...алиха материјала		200.000,00
1.	910		Сировине и мате...		
			...ријала – спортски дресови		
		9000	Рачун за преузи... спортски дресови	500.000,00	
			...спортски дресови	120.000,00	
За отварање почетног стања 1. 1. 2016. за з...					
1а	9500		Материјали за... ...е залиха недовршене		500.000,00
	9600		Готови про... ...мање залиха готових		120.000,00
		9001	Рачун за ... ...недовршене производње и готових производа 1. 1. 2016. године на ... ...тих залиха из финансијског књиговодства		
			...ровине и материјал – спортски дресови	1.000.000,00	
		9010	Рачун за преузимање набавке материјала и робе		1.000.000,00
...а примљен материјал у магацин у вези са производњом спортских дресова					
	За	9500			
			Материјал за израду – спортски дресови	680.000,00	
		9100	Сировине и материјал – спортски дресови		680.000,00
...улазне материјала у производњу у току године					

АУТОРСКИ ТЕКСТОВИ СА ОБИЉЕМ КОРИСНИХ ПРИМЕРА И СТРУЧНИХ ТУМАЧЕЊА

У овом броју...

РАДНО ПРАВО

4 Злоупотребе боловања од стране запослених и борба против такве малпраксе

10 Запошљавање особа са инвалидитетом – мишљења Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања

УПРАВНО ПРАВО

14 Значај обавештавања као процесне радње у новом ЗУП-у

ПРИВРЕДНО ПРАВО

20 Спорна питања у вези са застарелошћу међусобних потраживања правних лица из уговора о промету роба и услуга

24 Примери из судске праксе: Застарелост потраживања правних лица

28 Измене подзаконских аката из области платног промета

ГРАЂАНСКО ПРАВО

33 Вредност предмета спора

41 Добровољно измирење потраживања у току извршног поступка

ЈАВНЕ НАБАВКЕ И БУЏЕТИ

46 У сусрет новом Закону о јавним набавкама анализом актуелних иницијатива

52 Нова Уредба о садржини, начину припреме и оцене, као и праћењу спровођења и извештавању о реализацији капиталних пројеката

КРИВИЧНО ПРАВО

59 Кривична дела разбојништва и разбојничке крађе у Кривичном законику

УНАКРСНИ ПОГЛЕД

68 Накнадни захтев за упис права јавне својине аутономне покрајине, јединица локалне самоуправе, односно својине јавних предузећа и друштава капитала

РУБРИКЕ

64 Портал читалаца

76 Преглед прописа донетих између два броја

Злоупотребе боловања од стране запослених и борба против такве малпраксе

Закон о здравственом осигурању и Закон о раду остављају послодавцима разне могућности у борби против лажних боловања запослених, тако да, поред права да поднесе захтев надлежном здравственом органу ради утврђивања здравствене способности запосленог, послодавцу на располагању стоје и друге могућности, о чему говори и овај текст.

Милан Ранђеловић,
адвокат у Адвокатској канцеларији ЈПМ Јанковић – Поповић – Митић

Злоупотреба одсуства са рада због привремене спречености за рад (тзв. злоупотреба боловања) без сумње је једна од најболнијих тема за послодавце, како данас тако и у досадашњем периоду. То је и више него разумљиво када се сагледају све последице таквог поступања запослених. Послодавац пре свега губи на економском нивоу јер запослени лажира основ за одсуство са рада и за то време не ради на пословима које обавља по уговору о раду, односно не доприноси пословању свог послодавца. Он је зато принуђен да организује рад помоћу других запослених како би покрио обим посла и радне задатке које је потребно извршити. Даље, послодавац има финансијске губитке јер запосленом плаћа накнаду зараде због привремене спречености за рад до 30. дана тог одсуства, а боловање је лажирано. Наравно, уколико се утврди да је дошло до злоупотребе, запослени губи право на накнаду зараде. Уз то, послодавац мора посебно да се ангажује како би утврдио да је реч о злоупотреби боловања, при чему губи време и друге ресурсе у том смислу. Отежавајућа околност је што, условно речено, није једноставно утврдити злоупотребу боловања, мада су новеле Закона о раду из 2014. године учиниле значајан искорак у том погледу.

Стога ће у овом тексту бити сагледано какве одредбе садрже прописи о одсуству запосленог због привремене спречености за рад и припадајућој накнади зараде, као и о злоупотребама ових права и средствима које сваки послодавац има на располагању у циљу откривања, санкционисања и сузбијања овакве малпраксе неких запослених. Потребно је сагледати одговарајуће одредбе Закона о раду („Сл. гласник РС”, бр. 24/2005, 61/2005, 54/2009, 32/2013, 75/2014 и 13/2017 – у даљем тексту: Закон о раду), као и одредбе Закона о здравственом осигурању („Сл. гласник РС”, бр. 107/2005, 109/2005, 57/2011, 110/2012,119/2012, 99/2014, 123/2014, 126/2014, 106/2015 и 10/2016 – у даљем тексту: Закон о здравственом осигурању) које се тичу боловања и злоупотребе истог, те

преглед када се врати са мора, при чему је онда дужан да на исти и оде.

Закон о раду у цитираном члану 179. став 4. оставља могућност послодавцу да својим општим актом пропише како се на неки други начин утврђује постојање злоупотребе боловања. У досадашњој пракси се показало да послодавци користе ову могућност, те у својим правилницима о раду прописују право послодавца да формира сталну или ad hoc комисију која ће „изаћи на терен" и проверити евентуалне злоупотребе боловања. Комисију обично чине одређени запослени из одељења за људске ресурсе, колеге запосленог који је на боловању и/или његов директни претпостављени. Комисија обиђе запосленог на адреси на којој живи, поразговара са њим и утврди чињенице од интереса, а затим се саставља записник о томе. Ако постоји сумња да је запослени на другом месту (нпр. обавља рад за неког другог послодавца), комисија може обићи и ту локацију. Флагрантна је злоупотреба боловања ако на пример запослени има дијагностификовану дискус-хернију због које је отишао на боловање, а комисија га затекне како цепа дрва или диже тегове у теретани.

Међутим, од запосленог се не може очекивати неко *активно* поступање према послодавцу у том смислу, о чему сведочи и судска пракса: „С обзиром на то да Закон не садржи обавезу запосленог да за време привремене спречености за рад јавља послодавцу о мерама лечења, контролама и уопште о свом здравственом стању, то неодазивање на позиве послодавца или евентуални неспоразум о томе где се у време позива запослени налази, не представља повреду радне дисциплине" (Из Пресуде Врховног касационог суда, Рев2. 417/2015 од 16. 9. 2015. године).

Пракса није јединствена приликом одговора на питање да ли је довољно да послодавац утврди злоупотребу боловања у приватној здравственој установи, односно путем комисије, како би му одмах, по процедури предвиђеној Законом о раду, отказао уговор о раду, или је потребно да послодавац обавезно након тога покрене и процедуру пред првостепеном односно другостепеном лекарском комисијом. Заузето је становиште да то није обавеза јер ни Закон не упућује на некакав закључак да се ради о обавези. Томе у прилог сведочи и Решење Врховног суда Србије, Рев. II 845/2008 од 26. 6. 2008. године, у којем се наводи да овлашћење послодавца из чл. 103. ст. 5. Закона о раду, не представља обавезну законску радњу коју послодавац мора претходно предузети да би отказао запосленом уговор о раду због злоупотребе боловања. Нажалост, постоје и другачији случајеви у пракси судова.

Оно што је евидентно је да послодавац у сваком појединачном случају треба да цени доказе које је прикупио анализом или путем комисије. Ако сматра да су докази довољно јаки, тј. да заиста доказују да је реч о злоупотреби боловања, онда запосленом може законито да откаже уговор о раду. Уколико постоје извесне недоумице, ипак бисмо, због правне сигурности, препоручили да послодавац покрене процедуру пред првостепеном односно другостепеном лекарском комисијом ради коначног (и најкредибилнијег) разрешења ситуације.

Може се закључити да Закон о здравственом осигурању и Закон о раду остављају послодавцима разне могућности у борби против лажних боловања запослених, али то нажалост није довољно – једним делом због одређене недоречености самих прописа, а другим делом због праксе која показује да су поступци пред стручно-медицинским органима РФЗО-а и домаћим судовима крајње спори и потпуно неизвесни. Остаје да се прати даљи развој праксе и да се инсистира на примени закона, као и на побољшању истих, пре свега уводећи неке нове институте који би служили гушењу овакве малпраксе одређених запослених.

Запошљавање особа са инвалидитетом –

мишљења Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања

У овом тексту су наведена конкретна и цитираним прописима поткрепљена Мишљења Министарства која се односе на запошљавање особа са инвалидитетом.

Реакција Инг-Про

ПРИМЕНА ЧЛАНА 25. ЗАКОНА О ПРОФЕСИОНАЛНОЈ РЕХАБИЛИТАЦИЈИ И ЗАПОШЉАВАЊУ ОСОБА СА ИНВАЛИДИТЕТОМ У СЛУЧАЈУ СТАТУСНЕ ПРОМЕНЕ ПОСЛОДАВЦА

Члан 25. Закона о професионалној рехабилитацији и запошљавању особа са инвалидитетом („Сл. гласник РС”, бр. 36/09 и 32/13)

Одредбом члана 25. Закона о професионалној рехабилитацији и запошљавању особа са инвалидитетом („Сл. гласник РС”, бр. 36/09 и 32/13) предвиђена је могућност коришћења права на ослобађање од обавезе запошљавања особа са инвалидитетом. Тако је прописано да новоосновани послодавац нема обавезу запошљавања у трајању од 24 месеца од дана оснивања.

Даље, одредбом члана 489. Закона о привредним друштвима („Сл. гласник РС”, бр. 36/11, 99/11, 83/14 – др. закон и 5/15) прописано је да се друштво може поделити тако што ће пренети део своје имовине и обавезе на једно или више новооснованих друштава (издвајање уз оснивање). Уз то, ставом 2. истог члана прописано је да друштво – дељеник по спроведеној статусној промени наставља да постоји.

Имајући у виду све напред наведено, а како је реч о статусној промени издвајање уз оснивање, којом се постојеће привредно друштво дели на више новооснованих друштава, али наставља да постоји, то су се у конкретном случају стекли услови за коришћење повластице из члана 25. Закона, с обзиром на то да се на новонастало привредно друштво преноси само део права и обавеза, при чему истовремено постоје и раније привредно друштво и новооснована привредна друштва.

(Мишљење Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, број 011-00-00380/2017-24 од 14. 6. 2017)

ПРИМЕНА ЧЛАНА 27. ЗАКОНА О ПРОФЕСИОНАЛНОЈ РЕХАБИЛИТАЦИЈИ И ЗАПОШЉАВАЊУ ОСОБА СА ИНВАЛИДИТЕТОМ

Чл. 24. и 27. Закона о професионалној рехабилитацији и запошљавању особа са инвалидитетом („Сл. гласник РС”, бр. 36/09 и 32/13)

У складу са одредбом члана 24. Закона, сваки послодавац који има најмање 20 запослених у обавези је да има у радном односу одређени број особа са инвалидитетом.

Законом су прописане и различите могућности за извршење ове обавезе. Тако је чланом 27. Закона прописано да послодавац који у поступку јавне или друге набавке изврши

ослободио обавезе запошљавања две особе са инвалидитетом и тако редом.

Такође, у вези са констатацијом из захтева за давање мишљења да подносилац захтева није у обавези да спроводи поступке јавне набавке, истичемо и да је чланом 27. Закона алтернативно прописано да послодавац спроводи поступак јавне или друге набавке. Дакле, наведеним чланом није искључиво прописана обавеза спровођења поступка јавне набавке.

Такође, уколико би се роба набављена од предузећа за професионалну рехабилитацију и запошљавање особа са инвалидитетом користила за сопствене потребе, а не ради даље продаје, односно трговине на велико, може се сматрати да би била испуњена обавеза из члана 27. Закона. Наведено значи да није од значаја да ли се само предузеће за професионалну рехабилитацију и запошљавање особа са инвалидитетом бави трговином на велико, већ се у контексту испуњавања обавезе из члана 27. Закона посматра конкретан уговорни однос између послодавца и предузећа за професионалну рехабилитацију и запошљавање особа са инвалидитетом.

Да би се добило конкретније појашњење у вези са питањима која се односе на област трговине на велико и мало, као и шта се сматра репроматеријалом, потребно је обраћање Министарству трговине, туризма и телекомуникација као надлежном министарству за примену одговарајућих прописа.

(Мишљење Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, број 011-00-914/2016-24 од 13. 12. 2016)

МОМЕНАТ ПОДНОШЕЊА ЗАХТЕВА ЗА ПРОЦЕНУ РАДНЕ СПОСОБНОСТИ НАЦИОНАЛНОЈ СЛУЖБИ ЗА ЗАПОШЉАВАЊЕ, УКОЛИКО СЕ У ПОСТУПКУ ПОТВРДИ СТАТУС ОСОБЕ СА ИНВАЛИДИТЕТОМ, СМАТРА СЕ ДАТУМОМ КАДА ЈЕ ПОСЛОДАВАЦ ИЗВРШИО ОБАВЕЗУ ЗАПОШЉАВАЊА ОСОБЕ СА ИНВАЛИДИТЕТОМ

Члан 4. став 2. тачка 6) Закона о професионалној рехабилитацији и запошљавању особа са инвалидитетом („Сл. гласник РС”, бр. 36/09 и 32/13) и члан 5. Правилника о начину праћења извршавања обавезе запошљавања особа са инвалидитетом и начину доказивања извршавања те обавезе („Сл. гласник РС”, бр. 33/10, 48/10 – *исправка и 113/13)*

Чланом 4. став 2. тачка 6) Закона о професионалној рехабилитацији и запошљавању особа са инвалидитетом („Сл. гласник РС”, бр. 36/09 и 32/13 – у даљем тексту: Закон) прописано је да се особом са инвалидитетом сматра лице коме се, у складу са овим законом, процени радна способност сагласно којој има могућност запослења или одржања запослења, односно радног ангажовања.

Одредбом члана 5. Правилника о начину праћења извршавања обавезе запошљавања особа са инвалидитетом и начину доказивања извршавања те обавезе („Сл. гласник РС”, бр. 33/10, 48/10 – исправка и 113/13) прописано је да се до окончања поступка процене радне способности и могућности запослења или одржања запослења, у складу са Законом, извршењем обавезе запошљавања особа са инвалидитетом сматра и запошљавање, односно радни однос лица које поднесе захтев за процену радне способности и могућности запослења или одржања запослења од момента подношења тог захтева. Ставом 2. истог члана прописано је да се сматра да је послодавац, ако наведено лице стекне статус особе са инвалидитетом, извршио обавезу запошљавања особа са инвалидитетом од момента подношења захтева за процену радне способности и могућности запослења или одржања запослења.

Дакле, имајући у виду напред наведено, моменат подношења захтева за процену радне способности Националној служби за запошљавање, уколико се у поступку потврди статус особе са инвалидитетом, сматра се датумом којим је послодавац извршио обавезу запошљавања особе са инвалидитетом.

(Мишљење Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, број 112-01-00321/2016-24 од 29. 11. 2016)

Значај обавештавања као процесне радње у новом ЗУП-у

Закон о општем управном поступку, поред бројних других новина које је донео у односу на претходни Закон о општем управном поступку, посебан значај придаје обавештавању као процесној радњи коју предузимају органи који воде управни поступак.

Саша Кулић
дипл. правник

У оквиру трећег дела Закона о општем управном поступку („Сл. гласник”, број 18/2016 – у даљем тексту: Закон) цео један одељак је посвећен обавештавању, па је тако и назван – III. ОБАВЕШТАВАЊЕ. То су чланови од 66. до 78. Закона. Тим одредбама је прилично детаљно уређена материја општења органа са странкама и другим учесницима у поступку путем обавештавања. Међутим, овде треба приметити да претходни одељак Закона регулише сличну материју и носи назив II. ОПШТЕЊЕ ОРГАНА И СТРАНАКА. То су одредбе из чланова од 56. до 65. Дакле, целина норми о општењу органа и странака у Закону је одвојена од целине норми о обавештавању. Таква систематизација законских норми намеће питање оправданости и целисходности. Наиме, по природи ствари, обавештавање свакако представља вид општења (комуницирања) органа и странака. Стога није јасно због чега је законодавац оделио материју општења органа и странака од обавештавања, будући да и обавештавање свакако спада у вид општења. При томе је законодавац само за обавештавање дао законску дефиницију, односно појмовно га одредио: „Обавештавање је радња којом орган на погодан начин извештава странку и другог учесника о поступању у управној ствари” (члан 66. став 1). Такве дефиниције нема код појма општења органа и странака. У сваком случају, и поред овакве законодавне систематизације норми, треба узети да норме о општењу органа и странака и норме о обавештавању представљају једну садржински заједничку целину. Истина, одељак II. ОПШТЕЊЕ ОРГАНА И СТРАНАКА у свом називу упућује само на општење између органа и странака, док наредни одељак III. ОБАВЕШТАВАЊЕ прописује правила којима орган обавештава не само странку већ и друге учеснике у поступку, како се из дефиниције може видети. Међутим, овде ваља приметити да назив одељка II. ОПШТЕЊЕ ОРГАНА И СТРАНАКА не одговара његовој садржини. Наиме, у оквиру тог одељка је одредбама чланова 64. и 65. Закона прописан и начин општења органа са заинтересованим органима и заинтересованим лицима (дакле са учесницима у поступку којима није признато својство странке!), а не само општење органа и странака, па утолико садржина тог одељка излази из оквира свог назива. Иначе, својство странке се накнадно, у већ започетом управном поступку, стиче управним актом – решењем.

Одељак Закона који је посвећен обавештавању, има два пододељка. У наставку овог текста дат је преглед одредаба о обавештавању, са критичким осврtом и неопходним појашњењима или коментаром.

А) Први пододељак (чланови од 66. до 69) садржи основне одредбе о обавештавању. У члану 66. став 1), како је речено напред, дата је дефиниција обавештавања. Правила о

лицу или од када је оно остављено на месту на коме је требало да буде уручено примаоцу (ст. 4. и 5. истог члана).

Норме о доставници (члан 77. Закона) су краће, једноставније и савременије у поређењу са претходним законом. Доставница је потврда о томе да је лично или посредно достављање извршено, а садржи лично име и адресу лица и податке којима се идентификује уручено писмено. Потписују је достављач и прималац или друго лице коме је писмено уручено. Поред тога, они бројевима и словима на доставници уносе датум када им је писмено уручено, с тим што доставница може бити и у електронском облику (ст. 1. и 3). Ако прималац или друго лице коме је писмено уручено одбије да потпише доставницу, достављач то бележи на доставници и бројевима и словима исписује датум уручења писмена, чиме се сматра да је достављање уредно извршено (став 2. истог члана).

Најзад, у односу на штуре одредбе о достављању јавним саопштењем из ранијег закона, нови ЗУП садржи детаљније, прецизније и савременије одредбе, нарочито у погледу могућности коришћења савремених видова електронске комуникације. Но, и овде се у примени могу појавити извесни проблеми. Испрва, према члану 78. став 1, јавно достављање се врши ако ниједан други начин достављања није могућ, ако се доставља решење које се тиче већег броја лица која нису позната органу (а достављање на други начин није било могуће или одговарајуће) и у другим случајевима одређеним Законом. Став 2. истог члана прописује да се јавно достављање састоји од објављивања писмена на веб-презентацији и огласној табли органа. Писмено може да се објави и у службеном гласилу, дневним новинама или на други погодан начин. Овде се може приметити да постоји латентна опасност у примени овог става у пракси, нарочито када се доведе у везу са следећим ставом који прописује да се сматра да је јавно достављање извршено када истекне 15 дана од дана када је писмено објављено на веб-презентацији и огласној табли органа. Орган из оправданих разлога може да продужи рок. Ако се јавно доставља решење, његово образложење може да буде изостављено. Уз решење се дају обавештења о месту, просторији и начину увида у образложење (став 3. истог члана). Наиме, поставља се питање шта ће се догодити уколико из неког разлога писмено не буде истога дана објављено на огласној табли органа и његовој веб-презентацији. Када у таквом случају истиче рок од 15 дана? Наиме, у пракси се дешава да неовлашћена лица „упадну" на сајт неког органа, „оборе" сајт и тиме утичу на рок јавног достављања, али се исто тако може догодити и у нормалним околностима да се, услед неажурирања сајта, не поклопе дан објављивања на огласној табли и на веб-презентацији. Стога је добро решење које Закон предвиђа, да се наведени рок, иако законски, може продужити. На тај начин могу да се отклоне евентуалне штетне последице описаних и сличних догађаја.

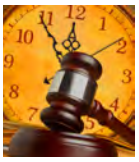
Сумирајући одредбе о обавештавању из Закона, намеће се закључак да је тим одредбама у понечему побољшан положај странке јер је непосреднији њен однос са органом који води поступак. Наведене одредбе омогућују чешћу и мање формалну комуникацију органа и странке (али и других учесника) у току поступка у коме се одлучује о неком њеном материјалном праву. У већој мери него раније наведено иде за тим да и орган и странка буду посвећени истом циљу: омогућавању испуњења оног захтева због којег је поступак и покренут; наравно, уколико је материјалним прописом то предвиђено. Очигледна је интенција законодавца да органе јавне власти што више приближи грађанима (и обрнуто), чинећи их јавним сервисом који управо у томе (и само у томе) и има свој смисао постојања. Правила о обавештавању су дата на једном месту, у оквиру једног одељка, али се могу срести и у другим деловима Закона. Тако у члану 152. Закон прописује обавезу обавештавања о донетом решењу лица коме није признато својство странке.

С друге стране, међутим, одредбе о обавештавању садрже у себи и извесне нелогичности и нејасноће, на које је напред указано, које могу довести до проблема у управној пракси јер широко отварају врата различитим тумачењима и разликама у примени. Временом ће се показати које су од њих заиста унапредиле управни поступак, а које нису испуниле своју сврху.

Спорна питања у вези са застарелошћу међусобних потраживања правних лица из уговора о промету роба и услуга

Аутор се у овом тексту бави недоумицама које су се појавиле у пракси, а које се односе на међусобна потраживања правних лица из уговора у промету робе и услуга.

Владимир Саичић,
дипл. правник с вишегодишњим искуством у области привредног права

Законом о облигационим односима је прописано да потраживања застаревају за десет година, ако Законом није одређен неки други рок застарелости. Чланом 374. истог закона прописано је да међусобна потраживања правних лица из уговора о промету робе и услуга, као и потраживања накнаде за издатке учињене у вези с тим уговорима, застаревају за три године, те да застаревање тече одвојено за сваку испоруку робе, извршени рад или услугу.

За међусобна потраживања правних лица из уговора у промету робе и услуга предвиђен је посебан, краћи рок застарелости од општег застарног рока. Ово не значи да сва међусобна потраживања правних лица застаревају у краћем року од три године, већ само потраживања у промету робе и услуга, као и потраживања накнаде за издатке учињене у вези с тим уговорима, док остала међусобна потраживања правних лица, која произлазе из других правних основа невезаних за промет роба и услуга, застаревају у општем застарном року, уколико за неке од њих није опет предвиђен краћи рок застарелости по неком другом основу. На пример, уколико је једно правно лице у својини ствари, а друго правно лице у државини исте, право власника на подношење тужбе за повраћај индивидуално одређене ствари која се налази у фактичкој власти туженог – не застарева, без обзира на то да ли се ради о физичким или правним лицима. Потраживање накнаде штете које једно правно лице има према другом правном лицу, застарева за три године од кад је оштећеник (у овом случају представник оштећеног правног лица) дознао за штету и за лице које је штету учинило. Такође, Врховни суд Србије је заузео став да кад потраживање потиче из уговора о кредиту, онда се на такво потраживање не може применити рок застарелости из чл. 374. ЗОО-а, већ то потраживање застарева у општем застарном року. **Дакле, да би се применио посебан рок застарелости од три године, потребно је да, поред тога што се ради о потраживању једног правног лица према другом правном лицу, буде испуњен још један услов – потребно је да се ради о потраживању из уговора о промету услуга или о потраживању за издатке у вези са тим уговором.**

Уколико се ради о сукцесивним испорукама робе, извођењу радова или вршењу услуга са различитим роковима доспећа, рок застаревања тече одвојено за сваку испоруку робе, извршени рад или услугу, па у пракси често

органа, или поравнањем пред судом или другим надлежним органом, експлицитно је наглашено у члану 379. став 1. Закона о облигационим односима да иста застаревају за десет година, па и она за која закон иначе предвиђа краћи рок застарелости. Дакле, међусобна потраживања правних лица из уговора о промету робе и услуга, која су утврђена правноснажном судском одлуком или одлуком другог надлежног органа, или поравнањем пред судом или другим надлежним органом, застаревају за десет година, а не за три године. Међутим, чланом 372. став 2. Закона о облигационим односима прописано је да сва повремена потраживања која проистичу из таквих одлука или поравнања и доспевају убудуће, застаревају у року предвиђеном за застарелост повремених потраживања. Дакле, међусобна повремена потраживања правних лица из уговора о промету робе и услуга, која доспевају убудуће и која су утврђена правноснажном судском одлуком или одлуком другог надлежног органа, или поравнањем пред судом или другим надлежним органом, застаревају у року предвиђеном за застарелост повремених потраживања, тј. за три године од доспелости сваког појединог давања.

Примери из судске праксе: Застарелост потраживања правних лица

У наставку су дати примери нове судске праксе привредних судова који се односе на застарелост потраживања правних лица.

Редакција Инг-Про

Међусобна потраживања правних лица из уговора о промету роба и услуга, као и потраживања накнаде за издатке учињене у вези са тим уговорима, застаревају за три године.

Из образложења:

Првостепени суд је правилно закључио да потраживање тужиоца према туженом у износу од 9.885,49 динара, по рачунима за неизмирени обрачунски период јул 2013. – април 2014. године, није застарело. Одредбом члана 374. став 1. Закона о облигационим односима („Сл. лист СФРЈ”, бр. 29/1978, 39/1985, 45/1989, 57/1989, и „Сл. лист СРЈ”, бр. 31/1993) прописано је да међусобна потраживања правних лица из уговора о промету роба и услуга, као и потраживања накнаде за издатке учињене у вези са тим уговорима, застаревају за три године. Како су тужбом обухваћена дуговања туженог за период од јула 2013. године, закључно са априлом 2014. године, првостепени суд правилно налази да није истекао трогодишњи рок за застарелост тужиочевог потраживања, те да застарелост није наступила.

С обзиром на то да је тужени дужник новчане обавезе са којом се нашао у доцњи, првостепени суд је правилно тужиоцу досудио законску затезну камату на износ главног дуга почев од дана подношења предлога за

Питање: Каква је правна природа уговора о факторингу који је закључен између правних лица и у ком року, у зависности од наведеног, застаревају потраживања фактора према клијенту у случају када дужник уступљено потраживање не плати у року доспелости?

Одговор: Уговор о факторингу је финансијска услуга купопродаје постојећег недоспелог или будућег краткорочног новчаног потраживања насталог по основу уговора о продаји добара и пружању услуга на домаћем и на страном тржишту.

Појам и предмет факторинга, учесници у факторингу, услови и начин обављања факторинга, врсте факторинга, права и обавезе учесника у факторингу, уговор о факторингу, обрнути факторинг и надзор над обављањем факторинга – нису били регулисани посебним прописима све до доношења Закона о факторингу („Сл. гласник РС”, бр. 62/2013).

Закон о факторингу на снази је од 24. 7. 2013. године, осим одредбе члана 2. став 2. (која је ступила на снагу 1. 5. 2014. године), а примењује се од 1. 5. 2014. године.

На пословне односе настале до ступања на снагу Закона о факторингу, и на уговор о факторингу примењују се одредбе Закона о облигационим односима, а када је у питању пословни однос са ино елементом, и члан 7. Закона о девизном пословању („Сл. гласник РС”, бр. 62/2006, 31/2011 и 119/2012) и Уредба о ближим условима и начину преноса потраживања и дуговања насталих по спољнотрговинским пословима резидента („Сл. гласник РС”, бр. 112/2006), која је била на снази до 24. 12. 2012. године.

Међутим, без обзира на временско важење Закона о факторингу, у факторинг пословима увек учествују три лица:

1. фактор – банка, односно предузеће које је регистровано за обављање факторинг послова;

2. клијент – уступилац – продавац потраживања који има потраживање за продата добра или услуге и своје потраживање продаје пре доспећа;

3. дужник – предузеће које дугује за купљена добра или извршене услуге.

Предмет уговора о факторингу је продаја недоспелог или будућег краткорочног новчаног потраживања које је настало по основу уговора о продаји робе или пружању услуга. Продаја потраживања може се уговорити и по кредитном принципу.

Цена по којој се продаје потраживање зависи од дужине преосталог рока за наплату, ликвидности дужника и других околности које обезбеђују сигурност наплате потраживања.

Из изложеног произлази да је уговор о факторингу сложен и мешовит правни посао, са елементима који подсећају и на уговор о зајму и на уговор о кредиту и на уговор о цесији. Међутим, без обзира на то, уговор о факторингу је специфичан и самосталан правни посао. Из његове садржине, међусобних права и обавеза уговорних страна, предмета уговора (продаја недоспелог или будућег краткорочног новчаног потраживања по основу уговора о продаји робе или пружању услуга) и субјеката уговарања, произлази да се уговором о факторингу врши промет потраживања (уз различите модалитете), па је уговор о факторингу по својој природи уговор о пружању финансијских услуга које се користе у професионалне сврхе. Стога је уговор о факторингу уговор о привреди, па се на међусобна потраживања правних лица из овог уговора примењује трогодишњи рок застарелости из члана 374. Закона о облигационим односима.

(Одговори Привредног апелационог суда на питања привредних судова, који су утврђени на седници Одељења за привредне спорове одржаној дана 26. 11. 2014. и 27. 11. 2014. године и на седници Одељења за привредне преступе и управно-рачунске спорове одржаној 3. 12. 2014. године)

Измене подзаконских аката из области платног промета

Народна банка Србије је усвојила измене подзаконских аката из области платног промета и тако прецизирала одредбе које се односе на необавезност употребе печата привредних субјеката.

Редакција Инг-Про

Иако је Народна банка Србије још 2014. године, доношењем Закона о платним услугама и усвајањем пратећих подзаконских аката, и фактички укинула обавезну употребу печата привредних субјеката у вези с платним услугама, уочено је да у банкарској пракси често и даље преовлађују решења на основу којих привредници у свакодневном пословању употребљавају печат (нпр. за оверу образаца платних налога на шалтеру), не користећи предности електронског и мобилног банкарства.

Како би се унапредила и уједначила пракса банака и отклониле све недоумице међу привредним друштвима и предузетницима, Народна банка Србије је усвојила измене подзаконских аката из области платног промета, којима су посебно прецизиране одредбе које привредне субјекте не обавезују на употребу печата. Конкретно, ради се о следећим подзаконским прописима, о којима ће бити више речи даље у тексту:

1) Одлука о измени и допуни Одлуке о ближим условима и начину отварања, вођења и гашења текућих рачуна;

2) Одлука о изменама Одлуке о облику, садржини и начину коришћења образаца платних налога за извршење платних трансакција у динарима и

3) Одлука о измени и допуни Одлуке о ближим условима, садржини и начину вођења регистра меница.

Ови прописи су објављени у **„Службеном гласнику РС" број 82/2017** од 8. 9. 2017. године, а њихов превасходни циљ је јасно дефинисање укидања обавезе употребе печата у платном промету, а уз то су наведеним изменама извршена и друга практична прилагођавања поменутих подзаконских прописа.

1. Измене Одлуке о ближим условима и начину отварања, вођења и гашења текућих рачуна

Одлука о ближим условима и начину отварања, вођења и гашења текућих рачуна („Сл. гласник РС", бр. 55/2015 и 82/2017 – у даљем тексту: Одлука) јесте основни подзаконски пропис којим се уређују ближи услови и начин отварања, вођења и гашења текућих рачуна корисника платних услуга код пружаоца платних услуга. У смислу Одлуке:

- „пружаоцем платних услуга" сматрају се Народна банка Србије, банка и Управа за трезор, а
- „текућим рачуном" сматра се текући рачун, односно заједнички текући рачун који се води код пружаоца платних услуга и користи за извршавање платних трансакција у динарима, као и за друге намене у вези са услугама које се пружају корисницима платних услуга.

Послодавце треба упозорити да је у Одлуци промењена **тачка 14.** која регулише

Закључак

Као што се из коментара наведених подзаконских аката види, привредни субјекти у Србији од 1. октобра 2017. године у платном промету неће морати да користе печат приликом овере платних налога у земљи и иностранству, као ни за отварање нових рачуна, депоновање потписа, меница и других докумената. Ове измене подзаконских аката из области платног промета управо прецизирају одредбе које привредне субјекте не обавезују на употребу печата. Шта то практично значи за привреду?

Најпре, **привредни субјекти који су до сада имали отворене рачуне** и на шалтеру користили печат за оверу платних налога у земљи и са иностранством, **од 1. октобра једноставно могу да предају банци писани захтев да више не користе печат**. Банка је дужна да им, без анексирања уговора, већ наредног дана обезбеди предају потписаних платних налога, без обавезе да их клијент овери печатом.

Правна лица и предузетници који отварају нове рачуне нису дужни да од 1. октобра оверавају захтев за отварање рачуна, картон депонованих потписа, налоге за платни промет, менице и друга документа која се односе на платни промет, осим ако то нису изричито захтевали од банке и уговорили с њом.

Уз ове измене, НБС је позвала и охрабрује привредне субјекте да у пуној мери користе могућности и предности електронског банкарства и пословања, које су им већ читав низ година у Србији доступне, јер се на тај начин смањују не само трошкови и време одласка на шалтер банака, већ и расходи за папирну документацију у свакодневном пословању.

Калкулатор камата у оквиру електронског издања

ИНГ-ПРО ПРОПИСИ.НЕТ

Калкулатор има на располагању две врсте каматних стопа: дефинисане и моје каматне стопе.

Дефинисане каматне стопе које ажурира Редакција су:
- стопа затезне камате на износ дуга који гласи на динаре;
- стопа затезне камате на износ дуга који гласи на евре;
- референтна каматна стопа;
- есконтна стопа Народне банке Србије;
- индекс потрошачких цена;
- камата за неплаћене и неблаговремено плаћене јавне приходе;
- камата за неблаговремено плаћени царински дуг;
- камата за неблаговремено плаћену казну у царинском поступку;
- затезна камата на дуг који гласи на доларе (износи су у доларима);
- референтна каматна стопа Европске централне банке (ЕЦБ);
- затезна каматна стопа по пресудама Европског суда за људска права;
- затезна каматна стопа на дуг који гласи на швајцарски франак;
- затезна камата (Црна Гора).

Моје каматне стопе дефинише сваки корисник и прилагођава сопственим потребама.

Обрачуне камате корисници:
- могу сачувати у оквиру базе;
- могу по потреби мењати;
- могу бирати да ли ће се делимична отплата дуга прво одузимати од камате или од главнице.

Калкулатор врши обрачуне камата:
- пропорционалном методом;
- комфорном методом;
- јединственом мешовитом методом.

Збирни обрачун камата – обрачун дуга по више различитих фактура (рачуна), по принципу: један поверилац, један дужник, више новчаних потраживања и износ укупног дуга по свим тим различитим основама.

За претплату и друге информације пишите нам на: office@ingpro.rs
или нас позовите на: 011/2836-820, 2836-821, 2836-822.

Вредност предмета спора

Наведена тема биће размотрена и кроз интерпретацију законског текста и теорију процесног прва, и кроз преглед судске праксе у случајевима у којима постоје недоумице у погледу утврђивања вредности предмета спора.

Драгана Марчетић,
судија Првог основног суда у Београду, заменик руководиоца судске праксе у грађанској материји

Весна Филиповић,
судија Првог основног суда у Београду и руководилац Одељења судске праксе у грађанској материји

Под вредношћу предмета спора у теорији се подразумева вредност субјективног права за које тужилац тражи заштиту у парничном поступку (Б. Познић, *Грађанско процесно право*, Савремена администрација, Београд 1991).

Правилно постављање и одређивање вредности предмета спора од суштинске је важности за започињање, ток и законито окончање парничног поступка, због тога што од вредности предмета спора зависи по којим правилима ће се поступак водити – да ли по правилима општег парничног поступка или по правилима која важе за спорове мале вредности (који је рок за изјављивање жалбе – да ли 8 или 15 дана), затим да ли је у предмету дозвољено изјавити ревизију, те који је суд опште надлежности стварно надлежан за поступање.

Такође, од вредности предмета спора зависи да ли је дозвољено издавање платног налога са или без веродостојне исправе, те колику ће таксу странке морати да плате. Законом о судским таксама прописано је да се, ако тим законом није другачије одређено, одредбе прописа о парничном поступку на основу којих се утврђује вредност спора ради одређивања стварне надлежности и састава суда, примењују и приликом одређивања вредности спора ради наплате таксе, а вредност предмета спора ради наплате таксе утврђује се према вредности коју предмет спора има у време подношења тужбе, јер се према вредности предмета спора одређује висина судске таксе која се плаћа за поједине радње у поступку (тужба, одговор на тужбу, противтужба, одлука суда, правни лекови).

Зависно од вредности предмета спора примењују се и различите тарифе које чине награду адвоката.

Због свега наведеног ово је значајна тема која заслужује разматрање и кроз интерпретацију законског текста и теорију процесног права, и кроз преглед судске праксе у случајевима у којима постоје недоумице у погледу утврђивања вредности предмета спора.

Главни захтев и споредна тражења

Приликом одређивања вредности предмета спора меродавна је вредност главног захтева, а не споредних тражења, што је нарочито битно код тужби за осуду на чинидбу.

Ово правило установљено је чланом 28. Закона о парничном поступку, којим је прописано да ако је за утврђивање стварне надлежности, права на изјављивање ревизије и у другим случајевима прописаним у овом закону, меродавна вредност предмета спора, онда се као вредност предмета спора узима само вредност главног захтева. Камате, уговорна казна и остала споредна тражења, као и трошкови поступка, не узимају се у обзир ако не чине главни захтев.

С друге стране, ако право на камату, уговорну казну или трошкове поступка, само за себе представља предмет спора, односно

Вредност предмета спора у радним споровима

Поставило се питање да ли је тужба у радном спору који се не односи на новчано потраживање, уредна уколико није означена вредност предмета спора. Пракса је заузела став да неозначавање вредности спора у овој врсти поступака не представља разлог за одбацивање тужбе као неуредне, јер је у одредбама Закона о парничном поступку које се тичу поступка у радним споровима, изричито прописано да је ревизија дозвољена у парницама о споровима о заснивању, постојању и престанку радног односа, и Закон јасно одређује рок у коме је дозвољено уложити жалбу у радним споровима.

Као што смо већ навели, када се ради о конкуренцији стварне надлежноси према врсти и вредности предмета спора, тада се надлежност суда не цени према вредности предмета спора, већ према врсти спора. У том смислу, ако се ради о радном спору у коме се потражује исплата износа од преко 100.000 евра у динарској противвредности, на пример по основу исплате накнаде штете коју је тужилац као запослени код туженог претрпео на раду и у вези са радом, или исплате заосталих а неисплаћених зарада, стварна надлежност се цени према врсти спора за коју је, сходно чл. 22. ст. 3. Закона о уређењу судова (Закон је објављен у „Службеном гласнику РС", бр. 116/2008, 104/2009, 101/2010, 101/2011 и 101/2013, и прописује да основни суд у првом степену суди, поред осталог, и у споровима поводом заснивања, постојања и престанка радног односа, о правима, обавезама и одговорностима из радног односа и о накнади штете коју запослени претрпи на раду или у вези са радом) надлежан основни суд, а не, сходно чл. 23. ст. 1. тач. 7. истог закона, виши суд, сходно вредности предмета спора.

Остала разматрања

Ако тужилац вредност предмета спора одреди у страној валути у динарској противвредности, тужба није неуредна. Приликом обрачуна се узима средњи курс јер то прописује Закон о парничном поступку у одредбама о начину обрачуна курса за спорове мале вредности, платни налог и ревизију.

Према правном мишљењу Апелационог суда у Београду, изнетом у више одлука, виши суд је надлежан да суди у свим споровима против фондова обавезног социјалног осигурања, без обзира на вредност предмета спора, осим када се тужбени захтев односи на исплату зараде и других примања из радног односа и накнаде штете због изгубљене зараде, уз обавезивање послодавца на уплату доприноса из обавезног социјалног осигурања, при чему је надлежан да суди основни суд у првом степену, или када се тужбени захтев односи на обавезивање послодавца на уплату доприноса из обавезног социјалног осигурања, што не спада у надлежност суда опште надлежности.

Закључак

Вредност предмета спора је саставни део тужбе у парничном поступку. И сада важећи Закон о парничном поступку, као и сви претходни, садржи правило да се вредност предмета спора означава и одређује у време подношења тужбе. По наведеној норми дужност тужиоца је да означи вредност спора у тужби, али и суд има дужност да исту провери и, у случају када установи да није правилно означена, да је на брз и погодан начин утврди. Од правилно означене вредности предмета спора зависе многе парничне радње и права – на основу ње суд закључује да ли се ради о спору мале вредности или редовном парничном поступку, од чега даље зависи и рок за жалбу. Од вредности спора зависи да ли је у првом степену спор у надлежности основног или вишег суда, те следствено томе, да ли по жалби одлучује виши или апелациони суд и да ли странка има право на изјављивање ревизије, као и врста издатог платног налога, висина судских такси и висина награде пуномоћницима који су адвокати или заступници републике, града или општине.

Због тога, а и како права странака не би била угрожена и како за њих не би настала правна несигурност и неједнакост, о вредности предмета спора судови морају водити посебну пажњу.

Добровољно измирење потраживања у току извршног поступка

Питање добровољног измирења престације од стране извршног дужника након покретања поступка извршења, у пракси је веома значајно, а нарочито онда када се у позицији извршног дужника нађу правно неука лица, али и правна лица која се нису сусретала са том процесном улогом.

Дејан Обренић,
дипл. правник

Извршни поступак по својој природи представља законом уређен правни поступак који воде судови и јавни извршитељи по предлогу странака или по службеној дужности и најчешће је уређен императивним законским нормама. Извршни поступак није сам себи циљ, већ представља наставак неког претходно вођеног правног поступка или раније успостављеног правног односа из ког је проистекао кондемнаторни захтев једне стране према другој. Циљ извршног поступка је реализација тог кондемнаторног захтева о којем је претходно одлучено у одговарајућем правном поступку (судском или вансудском) или пак о постојању и садржини тог захтева постоји исправа којом се он доказује (нпр. рачун – отпремница, меница и др.). Како је вођење неког претходног поступка или постојање правног односа међу странкама неопходно да би се покренуо извршни поступак у којем ће се реализовати претходно постојећи кондемнаторни захтев, то је јасно да до испуњења тог захтева није могло доћи добровољно, већ је у оквиру извршног поступка неопходно предузети одређене, Законом прописане, мере којима ће се издејствовати његово испуњење. Из наведеног произлази дефиниција извршног поступка или поступка извршења као поступка у коме судови и јавни извршитељи принудно намирују потраживања једне стране (извршни поверилац), заснована на извршним и веродостојним исправама, на штету имовине друге стране (извршни дужник) против које су наведене исправе и усмерене.

Из претходног је јасно да извршни поступак представља поступак који се води онда када извршни дужник не жели да, у за то остављеном року, добровољно приступи намирењу потраживања извршног повериоца, иако је о том потраживању правноснажно или коначно одлучено у неком судском или управном поступку или је пак о њему сачињена нека веродостојна исправа. Самим тим, извршни поступак је тај који се са својим арсеналом правних средстава намеће као алтернатива недостатку добре воље извршног дужника за добровољно измирење обавезе и заправо представља поступак принудног намирења.

Имајући у виду да представља врсту правног поступка који у највећој мери тангира имовину извршног дужника, на први мах би се могло помислити да у извршном поступку владају искључиво императивне одредбе усмерене против извршног дужника, те да након његовог покретања извршни дужник остаје без могућности да добровољно измири дуговање, већ се мора препустити милости

јер представља поступак принудне наплате против извршног повериоца.

Из свега наведеног јасно се види да, иако у природи представља поступак принудне наплате, извршни поступак није просто егзекутивни поступак којим се безусловно намирује потраживање извршног повериоца, већ представља Законом уређен поступак у којем и даље постоји могућност извршног дужника да добровољно измири своју престацију све док она не буде намирена принудним путем. Без обзира на то што питање добровољног измирења престације од стране извршног дужника након покретања поступка извршења, не представља нарочито компликовано правно питање, оно је у пракси значајно, нарочито онда када се у позицији извршног дужника нађу правно неука лица, али и правна лица која се нису сусретала са том процесном улогом. Када су у питању ови извршни дужници, неретко се дешава да до самог уручивања решења о извршењу нису знали за постојање дуга, што је нарочито случај када су у питању дуговања која постоје по веродостојним исправама. У том случају је сасвим оправдано да извршни дужник добије још једну шансу и да престацију коначно добровољно измири у току већ покренутог извршног поступка.

Јединствено издање на нашем тржишту!

БИЛТЕН СЛУЖБЕНИХ МИШЉЕЊА

Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања

Компанија Инг-Про доо Београд као овлашћени издавач, у сарадњи с Министарством за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, објављује Билтен службених мишљења.

Билтен садржи званична мишљења Министарства и ауторске текстове стручних лица из Министарства у вези са радноправном регулативом. Издање је намењено привредним друштвима, јавном сектору, удружењима послодаваца, синдикатима, привредним коморама, образовним институцијама, адвокатима и свима другима који примењују радно право.

Билтен излази четири пута годишње (укупно четири броја годишње – један број квартално).

За претплату и друге информације пишите нам на: office@ingpro.rs
или нас позовите на: 011/2836-820, 2836-821, 2836-822.

У сусрет новом Закону о јавним набавкама анализом актуелних иницијатива

Посебна пажња је овом приликом посвећена иницијативама понуђача поводом најављених измена Закона о јавним набавкама.

Драгана Станковић Николић,
дипл. правник и сертификовани предавач за обуку службеника за јавне набавке

Према Стратегији развоја јавних набавки у Републици Србији за период 2014–2018. године („Сл. гласник РС”, бр. 122/2014 – у даљем тексту: Стратегија), Влада је одлучна да настави са реформом система јавних набавки.

Стратешки циљеви реформе јавних набавки су:

1) изградња и развој јединственог система јавних набавки у Републици Србији;

2) јачање конкуренције на тржишту јавних набавки;

3) смањивање нерегуларности у систему јавних набавки;

4) повећање економичности и ефикасности јавних набавки;

5) промовисање и подстицање еколошког и социјалног аспекта у јавним набавкама, као и учешћа малих и средњих предузећа и иновација;

6) потпуно усаглашавање домаћих прописа са директивама и другим актима Европске уније (у даљем тексту: ЕУ) у области јавних набавки и њихово пуно спровођење у пракси.

Стратегија произлази и повезана је са Националном стратегијом за борбу против корупције за период од 2013. до 2018. године („Сл. гласник РС”, број 57/13), затим са Стратегијом реформе јавне управе у Републици Србији („Сл. гласник РС”, бр. 9/14 и 42/14 – исправка) и Стратегијом развоја интерне финансијске контроле у јавном сектору у Републици Србији („Сл. гласник РС”, бр. 61/09 и 23/13), као и са Националним програмом за усвајање правних тековина ЕУ (NPAA).

Према тачки 1.3.1. Стратегије – Процес усклађивања националног законодавства са правном тековином ЕУ и усаглашавање секторских закона на националном нивоу – Република Србија је, као држава кандидат, обавезна да у потпуности усклади своје законодавство у области јавних набавки са правним тековинама ЕУ, као и да обезбеди његову пуну примену на свим нивоима, од републичког до локалног нивоа.

С тим у вези Влада Републике Србије је на седници која је одржана 29. децембра 2016. године усвојила Акциони план за спровођење Стратегије развоја јавних набавки у Републици Србији за 2017. годину („Сл. гласник РС”, бр. 1/2017). Међу активностима које су обухваћене овим акционим планом налази се планирана активност у трећем кварталу 2017. године – израда Нацрта новог закона о јавним набавкама и спровођење јавне расправе. Носиоци ове активности су три релевантне институције у систему јавних набавки, и то: Управа за јавне набавке, Министарство финансија и Републичка комисија за заштиту права у поступцима јавних набавки. Даље, у четвртом кварталу 2017. године планирано је да након одржане јавне расправе Влада Републике Србије усвоји Нацрт закона о јавним набавкама и, у форми сада Предлога закона о јавним набавкама, исти достави Народној скупштини Републике Србије на усвајање. Носиоци ове активности су такође Управа

није први на ранг-листи, прво се незаконито пролонгира доношење одлуке о додели уговора, а потом се уговор не доставља на потпис будућем добављачу по годину дана или се одустаје од уговора под изговором на пример недостатка финансијских средстава и др.

Предложено је и **да се ускладе одредбе Закона о јавним набавкама и одредбе Закона о прекршајима.**

У овом тексту су обрађени неки од предлога за које се сматра да би било пожељно да се нађу у новим решењима Закона о јавним набавкама, све посматрано из угла понуђача, како би се постигла већа конкурентност у поступцима јавних набавки и како би се повећало учешће малих и средњих предузећа, коначно и њихов раст и развој, те поједноставио поступак јавне набавке, а правни лекови учинили прихватљивијим за понуђаче. У том смислу велики допринос ће дати и јавна расправа о новом Закону о јавним набавкама, предвиђена Стратегијом, која овог пута у фази његовог доношења не би смела изостати, а засигурно би дала велики допринос новим законским решењима и значајно побољшала примену Закона у пракси.

Ново штампано издање!

ИЗАЗОВИ ЈАВНИХ НАБАВКИ

Аутор: Милош Јовић, саветник у Управи за јавне набавке

Књига ***Изазови јавних набавки*** намењена је свим актерима у области јавних набавки, наручиоцима, понуђачима, теоретичарима, практичарима. *Аутор разјашњава институте и процедуре са упоришем у теорији, али и уз практични приступ истима.*

ИСЕЧАК ИЗ РЕЦЕНЗИЈЕ:

Данијела Бојовић, помоћник директора Управе за јавне набавке:

Иако је последња глава књиге посвећена предстојећем новом Закону о јавним набавкама, управо је један од њених највећих квалитета тај што књига својим садржајем не остаје заробљена у оквирима позитивног законодавства, тако не губећи на својој вредности, без обзира на законски оквир који ће у скоријој будућности бити другачији од постојећег.

Јасмина Миленковић, чланица већа Републичке комисије за заштиту права у поступцима јавних набавки:

Сјајући искуства која има у примени закона, као и праксу других земаља, аутор даје врло корисне савете како се треба понашати у одређеним ситуацијама како би се превазишли проблеми до којих може доћи. Мислим да ова књига може бити од практичне помоћи како лицима која спроводе јавне набавке код наручиоца, тако и представницима понуђача.

Др Марко Шпилер, професор струковних студија на Високој текстилној школи у Београду, доцент на Факултету за менаџмент у Новом Саду и помоћник директора за јавне набавке у ЈКП „Београдске електране":

Аутор кроз књигу наглашава и обухвата готово све кључне аспекте у свим фазама процеса јавне набавке, као и суштинске проблеме и изазове у систему јавних набавки, директно се упуштајући у анализу појединих недовољно проучених и разјашњених питања…

Осврт на елементе који ће бити инкорпорирани у нови Закон о јавним набавкама, представља део књиге на који учесници у систему јавних набавки треба да обрате пажњу…

Садржај издања можете прегледати на интернет страници www.propisi.net, где можете преузети и предрачун.

Цена књиге је 2.000,00 динара + ПДВ од 10%.

За све остало позовите нас на: 011/2836-820, 2836-821, 2836-822, путем мејла: office@ingpro.rs или факса: 011/2836-474.

Нова Уредба о садржини, начину припреме и оцене, као и праћењу спровођења и извештавању о реализацији капиталних пројеката

Уредба о садржини, начину припреме и оцене, као и праћењу спровођења и извештавању о реализацији капиталних пројеката („Сл. гласник РС”, број 63/2017) донета је 28. јуна ове године, с тим да се примењује од 1. јануара 2018. године, што значи да предлагање капиталних пројеката за финансирање, у складу са њеним одредбама, почиње од припреме буџета за 2019. годину и наредне две фискалне године.

Алжбета Марко,
дипл. ек. с дугогодишњим радним искуством на пословима буџетског пословања, начелник за финансије у Општини Ковачица

Уредбом се ближе се уређују садржина, начин припреме и оцене, као и праћење спровођења и извештавање о реализацији капиталних пројеката, како би се обезбедило вредновање свих позитивних и негативних ефеката тих пројеката и осигурало делотворно и ефикасно управљање јавним средствима.

У роковима утврђеним буџетским календаром у поступку припреме буџета локалне власти буџетски корисници су обавезни да доставе предлоге капиталних пројеката Министарству финансија, односно локалном органу општинске/градске управе надлежном за финансије, након спроведене оцене капиталних пројеката, како је то прописано чланом 54а Закона о буџетском систему („Сл. гласник РС”, бр. 54/2009, 73/2010, 101/2010, 101/2011, 93/2012, 62/2013, 63/2013 – испр., 108/2013, 142/2014, 68/2015 – др. закон, 103/2015 и 99/2016). Уредбом је предвиђено и изузеће, односно да у изузетним случајевима који су од јавног интереса, уз одлуку Владе Републике Србије, у Предлог закона о буџету за наредну годину може да буде укључен и капитални пројекат за који није спроведен поступак у складу са одредбама ове уредбе.

1. Осврт на најзначајније појмове који се користе у Уредби

Као што је то сваким законом или подзаконским актом уређено, и у овој Уредби су дефинисани поједини појмови који се користе у оквиру правних норми у Уредби, а значајнији следе даље у тексту:

1) Пројектни циклус је процес кроз који се пројектна идеја претвара у конкретно решење, односно излазни резултат пројекта.

2) Инвестициона документација је документација неопходна за целовито сагледавање финансијских, друштвено-економских, техничких, технолошких, просторних, социјалних и осталих ефеката капиталног пројекта, затим за процену његовог утицаја на заштиту животне средине и регионални развој, као и за извештавање о капиталном пројекту.

● финансијске одрживости,
● потенцијалних ефеката пројекта на социјални, економски, регионални и еколошки одрживи развој,
● степена реализације пројеката у одређеној области у претходним годинама,
● других релевантних критеријума.

Изузетно, капитални пројекти чија је реализација у току имају приоритет приликом укључивања у ПОФ, односно план јавних инвестиција локалне власти.

Ближе услове, начин, критеријуме и мерила за рангирање капиталних пројеката прописује министар.

г) Провера инвестиционе документације

Министарство, односно локални орган управе надлежан за финансије, пре доношења одлуке о финансирању капиталног пројекта средње, односно велике вредности и његовог укључивања у предлог буџета, врши проверу да ли су испуњени сви услови за укључивање капиталних пројеката у буџет.

Уколико министарство, односно локални орган управе надлежан за финансије, у контроли установи да овлашћени предлагач захтева неадекватну динамику трошења средстава или нађе да постоје технички недостаци (некомплетна и неисправна инвестициона документација и сл.), тражиће да се ови недостаци отклоне, а ако је реч о недостацима који могу да утичу на коначну одлуку комисије за капиталне инвестиције, о томе ће обавестити ту комисију.

д) Преиспитивање и накнадно разматрање одређених капиталних пројеката

Комисија за капиталне инвестиције **у периоду од 5. до 20. септембра текуће године**, након достављања предлога за укључивање у буџет, врши преиспитивање капиталних пројеката средње и велике вредности који су укључени у предлог финансијског плана, ради њиховог коначног рангирања по секторима, узимајући у обзир и све информације о статусу пројеката и буџетским ограничењима.

Захтеви за финансирање капиталних пројеката средње и велике вредности који нису укључени у ПОФ, односно план јавних инвестиција локалне власти, због непостојања позитивног мишљења експертске комисије о студији изводљивости могу се разматрати у поступку припреме и доношења буџета за наредну фискалну годину, уколико је то позитивно мишљење накнадно прибављено до 1. септембра текуће године као крајњег рока за подношење предлога финансијских планова директних корисника буџетских средстава, прописаног буџетским календаром.

8. Примена Уредбе

Одредбе ове уредбе примењују се на:
1) капиталне пројекте који се финансирају или суфинансирају из јавних прихода и примања, у смислу закона којим се уређује буџетски систем;
2) капиталне пројекте који се реализују путем јавно-приватног партнерства, са или без елемената концесије;
3) капиталне пројекте за чију реализацију се захтева издавање гаранција Републике Србије у складу са законом којим се уређује јавни дуг или било које друго преузимање обавеза на терет буџета.

Изузетно, одредбе ове уредбе **се не примењују** на капиталне пројекте који се односе на:
1) набавку, модернизацију и ремонт наоружања и војне опреме;
2) набавку безбедносно осетљиве опреме;
3) набавку добара, услуга или радова повезаних са војном или безбедносно-осетљивом опремом или постројењима из тачке 1) и 2) овог наслова.

Одредбе ове уредбе не примењују се ни на капиталне пројекте који се финансирају из претприступних фондова Европске уније.

Услови, начин и поступак реализације пројеката уредиће се посебним актом Владе, на предлог министарстава надлежних за послове одбране и унутрашњих послова.

Изузетно, законом, а уколико то налаже јавни интерес, и одлуком Владе, у Предлог закона о буџету за наредну годину може да буде укључен и капитални пројекат за који није спроведен поступак у складу са одредбама ове уредбе.

Одредбе ове уредбе сходно се примењују на организације за обавезно социјално осигурање.

Кривична дела разбојништва и разбојничке крађе у Кривичном законику

Анализа бића кривичних дела разбојништво и разбојничка крађа дата је кроз навођење карактеристичних судских одлука које доприносе правилном разумевању спорних ситуација у пракси.

Смиљка Стојановић,

заменик јавног тужиоца Првог основног јавног тужилаштва у Београду

Кривични законик сврстава кривична дела разбојништва и разбојничке крађе у XXI главу, коју чине кривична дела против имовине. Специфичност оба дела је да, упркос томе што су сврстана у ту главу и јесу уперена и против имовине, имају и други заштитни објекат – слободу и сигурност грађана. Ако се посматрају као дела уперена против имовине, спадају у групу оних која су уперена ка појединим стварима, а не имовини оштећеног као целини (као што је случај са кривичним делима преваре и изнуде). Друга специфичност је у томе што су оба кривична дела сложена – састоје се из крађе и принуде.

Основни облик кривичног дела разбојничка крађа прописан је у чл. 205. Кривичног законика и тај облик чини ко је на делу крађе затечен, па у намери да украдену ствар задржи употреби силу против неког лица или претњу да ће непосредно напасти на живот или тело.

Кривично дело чини онај ко је већ ствар одузео, али је затечен пре него што је успео да стекне мирну државину – без обзира на то да ли уопште није успео да напусти лице места или је затечен при одношењу ствари. Према томе, за постојање дела није неопходно да учинилац буде затечен на лицу места, већ у било ком тренутку и на било ком месту све док се налази у бекству, односно док није успоставио безбедно и мирно притежање ствари (Пресуда Врховног суда Србије Кж. Бр. 519/90 од 2. 10. 1990. године). Закон децидирано наводи да је учинилац затечен на делу крађе из чл. 203. КЗ-а, али свакако треба узети у обзир да разбојничка крађа постоји и кад неко примени силу или претњу када је затечен на делу тешке крађе и око тога нема спора ни у теорији ни у пракси. Тако разбојничка крађа постоји када окривљени на пијаци прије оштећеној, из руке јој истргне торбу и почне да се удаљава, па када му оштећена прије и покуша да му одузме своју торбу, исту удари у пределу главе, при чему је окривљени очигледно ту и затечен при извршењу тешке крађе на дрзак начин (Пресуда Првог основног суда у Београду, К. Бр. 1624/15 од 21. 1. 2016. године). Међутим, ситуација је другачија када је учинилац затечен на делу ситне крађе. Ранија судска пракса (Пресуда Врховног суда Србије Кж. Бр. 1310/81) и један део теорије (примера ради, професор Зоран Стојановић) на становишту су да и тада постоји разбојничка крађа. Новија судска пракса одступа од тог мишљења и, држећи се језичког тумачења, налази да нема овог дела када је у питању ситна крађа, примера ради када је оптужени применио силу када је затечен како у ранац ставља 6 до 7 кг кукуруза, вредности од око 60 динара, јер је ишао за тим да прибави себи малу имовинску корист, те стога не постоје елементи кривичног дела крађе из чл. 203. КЗ-а, већ елементи кривичног дела ситна крађа из чл. 210. КЗ-а, која није саставни део кривичног дела разбојничка крађа.

(Пресуда Врховног суда Србије Кж. Бр. 913/07 од 6. 2. 2008. године)

облик дела, иако је вредност телефона касније процењена на 2.000,00 динара (Решење Апелационог суда у Крагујевцу Кж. бр. 1743/11 од 18. 5. 2011. године). Слично томе, када учиниоци, уз ударце по телу оштећеног, траже да им он „да све паре", па оштећени преда сав новац који има код себе, али тај износ не пређе цензус од 5.000,00 динара, није у питању привилеговани, већ основни облик дела, јер окривљени нису ишли за тим да прибаве малу корист, већ да одузму све што код оштећеног пронађу.

(Пресуда Апелационог суда у Новом Саду Кж. бр. 5134/2010 и Вишег суда у Новом Саду К. бр. 62/10 од 10. 5. 2010. године)

Покушај свих облика разбојништва је кажњив, што је за привилеговани облик, због запрећене казне до три године затвора, посебно и прописано у чл. 206. ст. 5. КЗ-а.

Коначно, треба напоменути и да због својих саставних елемената – крађе и принуде – разбојништво има велике сличности са изнудом. Наиме, приликом разбојништва сила и претња се предузимају да би се ствар одузела у намери прибављања противправне имовинске користи, а приликом изнуде се у истој намери, такође силом или претњом, други принуди да нешто учини на штету своје или туђе имовине. У пракси се могу јавити веома спорне ситуације, а чак и оне које су такорећи неспорне, ипак могу отворити питање о ком кривичном делу се ради. Примера ради, класично разбојништво постоји када учинилац, уз претњу ножем, од раднице у продавници тражи да му преда пазар. Зар се не може рећи да ју је претњом принудио да нешто учини на штету имовине власника продавнице? Како овај пример јасно указује, разлика се не може тражити на терену простог језичког тумачења и рећи да код разбојништва учинилац сам одузима ствар, док код изнуде оштећени под дејством силе и претње ствар сам даје, јер би у супротном огроман број разбојништава постало изнуда. Судска пракса је границу повукла на другом месту – приликом разбојништва се силом и претњом утиче на оштећеног да ствар одмах преда, док приликом изнуде постоји временска дистанца између примене силе и претње и радње која се од оштећеног захтева, односно, како то Апелациони суд налази, делатност оштећеног се временски и просторно дистанцира од принуде.

(Пресуда Апелационог суда у Београду Кж. бр. 5558/2013 од 10. 3. 2014. године)

Електронско правно издање
ИНГ-ПРО ПРОПИСИ.НЕТ

Прописи.нет нуде преко 200.000 докумената – прописе, судску праксу (преко 40.000 сентенци), службена мишљења надлежних министарстава, моделе уговора и обрасце из свих области, и коментаре прописа врхунских стручњака. Ту су и калкулатори камата и судских такси, бројне актуелности и много тога још, у јединственом, дневно ажурном интернет издању с међусобно повезаним документима. Прописи.нет функционишу без икакве инсталације, имају бесплатан Мејл-сервис који прати све промене из области пословања коју корисник одабере и доставља их на мејл кориснику. Комфор, тачност и брзина, прегледни менији и једноставно коришћење расположиви су свима у било које доба дана и с било које локације у земљи и свету.

Пратите нас путем интернета на адреси: www.propisi.net

За претплату и друге информације пишите нам на: office@ingpro.rs
или нас позовите на: 011/2836-820, 2836-821, 2836-822.

Имате питање? Имамо одговор!

У овој рубрици дајемо одговоре на нека од питања која сте упутили нашем часопису. Подсећамо да право на постављање питања и добијање одговора имају искључиво претплатници на наш часопис.

РАДНИ ОДНОСИ

Породиљско одсуство и допунски рад

П: *Да ли запослена која користи породиљско одсуство код једног послодавца, може да закључи уговор о допунском раду (рад ван радног односа) код другог послодавца?*

О: Закон о раду, Закон о финансијској подршци породици с децом, као ни други прописи, не садрже експлицитну забрану да запослена која користи породиљско одсуство код једног послодавца закључи уговор о допунском раду код другог послодавца.

Међутим, таква конструкција би била противна сврси института породиљског одсуства и дефакто би била својеврсна злоупотреба права, те у том смислу може понети одређене ризике.

Поред тога, из саме дефиниције допунског рада проистиче да допунски рад за време породиљског одсуства не треба да се обавља. Члан 202. став 1. Закона о раду прописује да „запослени који **ради** са пуним радним временом код послодавца може да закључи уговор о допунском раду са другим послодавцем, а највише до једне трећине пуног радног времена." У том смислу уговор о допунском раду се закључује са другим послодавцем само у случају да запослени **ради** са пуним радним временом код првог послодавца, што у овом питању није случај јер запослена не ради, већ је на породиљском одсуству.

Потраживања запосленог у стечајном поступку

П: *Да ли запослени има право на исплату накнаде штете за неискоришћени годишњи одмор за календарску годину у којој је отворен стечајни поступак, ако је то право стекао пре отварања стечајног поступка?*

О: Према одредби члана 126. став 2. Закона о раду, запослени има право на накнаду штете за неискоришћени годишњи одмор у висини која је одређена одлуком стечајног суда, а највише у висини минималне зараде.

ОБРАЗОВАЊЕ

П: *Школа је са запосленим закључила уговор о раду на одређено време (до преузимања запосленог, односно до коначности одлуке о избору кандидата по конкурсу) на основу члана 132. став 1. тачка 2. Закона о основама система образовања и васпитања. Како почетком нове школске године почиње „нови" циклус преузимања радника, може ли школа, применом члана 131. Закона о основама система образовања и васпитања, запосленом да откаже предметни уговор закључно са 31. 8?*

О: Закон о основама система образовања и васпитања („Сл. гласник РС", бр. 72/2009, 52/2011, 55/2013 и 35/2015 – аутентично тумачење, 68/2015 и 62/2016 – одлука УС – у даљем тексту: Закон), одредбама члана 132. став 1. тачка 2), прописује да установа без конкурса

О: Уколико власник посебног дела писмено овласти друго лице да одлучује и гласа, у конкретном случају о избору и разрешењу управника, тада то лице односно пуномоћник власника посебног дела МОЖЕ да одлучује и гласа у границама датог овлашћења о избору и разрешењу управника зграде. Према ставу Министарства грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре, за писмено овлашћење није потребна овера код јавног бележника.

П: *Да ли се пуномоћје из чл. 44. став 6. Закона односи само на власника посебног дела који је* ***правно лице*** *или на све власнике посебних делова:* ***правна и физичка лица?***

О: Пуномоћје из члана 44. став 6. Закона о становању и одржавању зграда (у даљем тексту: Закон) односи се на све власнике посебних делова зграде, без обзира на то да ли су правна или физичка лица.

П: *Да ли се у кворум за одржавање и рад седнице скупштине стамбене заједнице на којој је једина тачка дневног реда избор управника, рачуна и глас члана породичног домаћинства који има пуномоћје издато од стране власника стана који је физичко лице (чл. 45. став 1. Закона)?*

О: Уколико власник посебног дела није присутан на поменутој седници скупштине стамбене заједнице, а члан породичног домаћинства има писмено пуномоћје потписано од стране власника посебног дела, право гласа опуномоћеног члана породичног домаћинства равноправно ће се рачунати као и право гласа власника посебног дела, у конкретном случају у поступку избора управника.

За сва три питања релевантан је члан 41. став 1, 2. и 3, у вези са чланом 44. и 45. Закона о становању и одржавању зграда.

Штампано и електронско издање
ИНГ-ПРО „ПОСЛОВНИ САВЕТНИК”

Штампани и електронски часопис „Пословни саветник” представља издање са стручним ауторским текстовима из области пореза, рачуноводства, буџетског рачуноводства, пословних финансија и зарада. Намењен је, пре свега, финансијским и рачуноводственим службама у јавном и приватном сектору, рачуноводственим агенцијама и сл.

Од рубрика у часопису издвајамо:

- **ЗАРАДЕ, ПЛАТЕ И ДРУГА ЛИЧНА ПРИМАЊА ;**
- **РАЧУНОВОДСТВО;**
- **ПОРЕЗИ;**
- **БУЏЕТСКО РАЧУНОВОДСТВО;**
- **ОСТАЛО (новине у платном промету; актуелности у спровођењу царинских прописа; тумачења министарстава, друга актуелна питања);**
- **КАЛЕНДАР ПОРЕСКИХ И ДРУГИХ ОБАВЕЗА;**
- **ПРЕГЛЕД АКТУЕЛНИХ СТАТИСТИЧКИХ ПОДАТАКА.**

Штампани часопис „ПОСЛОВНИ САВЕТНИК” месечно излази из штампе на 100 страна. У току године излази 10 бројева и 1 двоброј.

Електронска верзија часописа, са комплетном архивом чланака и свим бројевима часописа у пдф формату, налази се на интернет адреси *www.poslovnisavetnik.net.*

Претплатници добијају могућност да писано, путем мејла, добију одговоре на питања у вези с темама које часопис обрађује.

Под слоганом „Будимо на вези” часопис је отворен за сва питања, мишљења, конструктивне предлоге, похвале и критике, а читаоци их могу упутити на адресу главног и одговорног уредника: zeljko.albaneze@ingpro.rs. Такође, претплатници могу и сами предлагати теме које су важне за њихово пословање.

За претплату и друге информације пишите нам на: office@ingpro.rs
или нас позовите на: 011/2836-820, 2836-821, 2836-822.

Накнадни захтев за упис права јавне својине аутономне покрајине, јединица локалне самоуправе, односно својине јавних предузећа и друштава капитала

Законом о изменама и допунама Закона о јавној својини („Сл. гласник РС”, бр. 108/2016) овим субјектима је омогућено да поднесу накнадни захтев за упис најкасније до 31. децембра 2017. године.

Законом о јавној својини („Сл. гласник РС”, бр. 72/2011, 88/2013, 105/2014, 104/2016 – други закон и 108/2016 – у даљем тексту: Закон) уређује се право јавне својине и одређена друга имовинска права Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе. Сагласно Закону, јавну својину чини:

- право својине Републике Србије – државна својина,
- право својине аутономне покрајине – покрајинска својина и
- право својине јединице локалне самоуправе – општинска, односно градска својина.

У јавној својини су природна богатства, добра од општег интереса и добра у општој употреби, за која је Законом утврђено да су у јавној својини, затим ствари које користе органи и организације Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе, установе, јавне агенције и друге организације чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе, као и друге ствари које су, у складу са Законом, у јавној својини, осим ствари организација обавезног социјалног осигурања. Међутим, право јавне својине и право коришћења на непокретностима у јавној својини морају да се уписују у јавне књиге о непокретностима и правима на њима, у складу са законом којим се уређује упис права на непокретностима. Конкретно, чланом 77. став 1. Закона утврђен је рок од пет година од дана ступања на снагу овог закона, у којем аутономна покрајина и јединице локалне самоуправе подносе захтеве за упис права јавне својине, док је чланом 82. став 3. Закона одређен рок од пет година од дана ступања на снагу овог закона, у којем јавна предузећа, друштва капитала и њихова зависна друштва могу да поднесу захтев за упис права својине на непокретностима. Имајући у виду да су рокови из члана 77. став 1. и члана 82. став 3. Закона истекли 6. октобра 2016. године, а да велики број наведених субјеката није поднео захтеве за упис права својине у јавној евиденцији о непокретностима и правима на њима и тиме није остварио право на упис својине, неопходно је било продужити ове рокове. То је учињено Законом о изменама и допунама Закона о јавној својини („Сл. гласник РС”, бр. 108/2016), тако што се овим субјектима омогућава да поднесу накнадни захтев за упис најкасније до 31. децембра 2017. године.

податке о структури и вредности нефинансијске имовине, затим генерисање релевантних извештаја, као и евиденцију корисника и администрацију шифарника. У сваком случају, сви они који нису пријавили државну имовину коју користе, сада ће то моћи да учине веома једноставно.

Логовање корисника у апликацију „Регистар јединствене евиденције непокретности у јавној својини" врши се аутентификацијом на порталу еУправе www.euprava.gov.rs, путем квалификованих дигиталних сертификата (електронски сертификат је електронски документ који издаје сертификационо тело, то је дигитални идентификациони документ који садржи податке о кориснику сертификата и податке о његовом издаваоцу и њиме се потврђује веза између података за проверу електронског потписа и идентитета потписника). Да би се приступило апликацији „Регистар јединствене евиденције непокретности у јавној својини" електронским сертификатом за одређеног корисника, односно носиоца права коришћења непокретности, потребно је Дирекцији за електронску управу мејлом на адресу office@deu.gov.rs доставити пријаву са следећим подацима: назив институције, ПИБ, адреса, телефон, адреса електронске поште, веб-адреса; као и подаци о запосленом који попуњава пријаву како би био повезан са институцијом/корисником, и то: име и презиме, ЈМБГ, имејл-адреса. Дирекција за електронску управу ове податке убацује на портал еУправа, чиме је омогућено да се запослени пријави сертификатом не као физичко лице, него за институцију – корисника и тиме ће бити омогућено да пријављује непокретности.

Као што смо претходно навели, органи и организације аутономне покрајине, јединице локалне самоуправе, као и јавна предузећа и друга друштва капитала, сагласно Закону, воде своје посебне евиденције непокретности у јавној својини, а сагласно члану 7. Уредбе, **посебна евиденција непокретности у јавној својини** води се појединачно за сваку непокретност на Обрасцу НЕП-ЈС – Подаци о непокретности у јавној својини и кориснику, односно носиоцу права коришћења, који је одштампан уз Уредбу и чини њен саставни део.

Податке из својих посебних евиденција непокретности, органи аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе, као и јавна предузећа, друштва капитала, зависна друштва капитала, установе, јавне агенције и друга правна лица чији је оснивач Република Србија, достављају Дирекцији:
1) искључиво у електронском облику на Обрасцу НЕП-ЈС,
2) преко веб-апликације „Регистар јединствене евиденције непокретности у јавној својини", чиме се Дирекцији, сагласно Закону, омогућава да води **јединствену евиденцију непокретности у јавној својини**.

Ако надлежни орган аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе сачињава **збирне податке о непокретностима** на бази посебних евиденција органа и организација из свог домена, тај надлежни орган аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе води и доставља Дирекцији податке на Обрасцу ЗОС-ЈС – Подаци о стању непокретности у јавној својини по врстама и вредности, који је одштампан уз Уредбу и чини њен саставни део. На основу свих добијених података Дирекција води збирну евиденцију о стању непокретности у јавној својини по врстама и вредности, на Обрасцу ЗОС-ЈС.

Сагласно члану 9. Уредбе, корисник, односно носилац права коришћења је дужан да, уз Образац НЕП-ЈС, достави и исправу о праву јавне својине и праву коришћења на непокретности, односно доказе и чињенице на основу којих користи непокретност, уколико не располаже исправом. И ове исправе и докази достављају се искључиво у електронском облику, преко веб-апликације „Регистар јединствене евиденције непокретности у јавној својини" (скенирано).

Преглед прописа...

ИЗДВАЈАМО ЗНАЧАЈНЕ ПРОПИСЕ КОЈИ СУ ДОНЕТИ ИЗМЕЂУ ДВА БРОЈА...

РАДНИ ОДНОСИ

- Уредба о Каталогу радних места у јавним службама и другим организацијама у јавном сектору („Сл. гласник РС”, бр. 81/2017 од 31. 8. 2017)

- Одлука о изменама и допунама Одлуке о максималном броју запослених на неодређено време у систему државних органа, систему јавних служби, систему Аутономне Покрајине Војводине и систему локалне самоуправе за 2017. годину („Сл. гласник РС”, бр. 82/2017 од 8. 9. 2017)

ЈАВНО ТУЖИЛАШТВО

- Правилник о програму и начину полагања испита на коме се проверава стручност и оспособљеност кандидата који се први пут бира на функцију заменика јавног тужиоца („Сл. гласник РС”, бр. 82/2017 од 8. 9. 2017)

ОБРАЗОВАЊЕ

- Правилник о изменама и допунама Правилника о упису ученика у средњу школу („Сл. гласник РС”, бр. 81/2017 од 31. 8. 2017)

- Правилник о сталном стручном усавршавању и напредовању у звања наставника, васпитача и стручних сарадника („Сл. гласник РС”, бр. 81/2017 од 31. 8. 2017)

- Правилник о изменама и допунама Правилника о садржају и начину вођења евиденције и издавању јавних исправа у основној школи („Сл. гласник РС”, бр. 81/2017 од 31. 8. 2017)

ПОРЕЗИ, ЦАРИНЕ, АКЦИЗЕ

- Уредба о изменама и допунама Уредбе о ближим условима, критеријумима и елементима за паушално опорезивање обвезника пореза на приходе од самосталне делатности („Сл. гласник РС”, бр. 80/2017 од 29. 8. 2017)

- Правилник о измени и допунама Правилника о облику, садржини, начину подношења и попуњавања декларација и других образаца у царинском поступку („Сл. гласник РС”, бр. 83/2017 од 15. 9. 2017)

- Правилник о изменама и допунама Правилника о начину обрачунавања и плаћања акцизе, врсти, садржини и начину вођења евиденција, достављања података и подношења пореске пријаве („Сл. гласник РС”, бр. 86/2017 од 22. 9. 2017)

- Правилник о изменама и допунама Правилника о садржини, врсти података и начину вођења регистра произвођача алкохолних пића („Сл. гласник РС”, бр. 86/2017 од 22. 9. 2017)

- Правилник о изменама и допунама Правилника о начину и поступку обрачунавања и плаћања акцизе на електричну енергију за крајњу потрошњу („Сл. гласник РС”, бр. 86/2017 од 22. 9. 2017)

ФИНАНСИЈСКЕ ИНСТИТУЦИЈЕ, ПЛАТНИ ПРОМЕТ

- Одлука о изменама и допунама Одлуке о условима отварања и начину вођења девизних рачуна резидената, као и динарских и девизних рачуна нерезидената („Сл. гласник РС”, бр. 82/2017 од 8. 9. 2017)

- Одлука о изменама Одлуке о условима и начину рада девизног тржишта („Сл. гласник РС”, бр. 82/2017 од 8. 9. 2017)

- Одлука о изменама Одлуке о облику, садржини и начину коришћења образаца платних налога за извршење платних трансакција у динарима („Сл. гласник РС”, бр. 82/2017 од 8. 9. 2017)

- Одлука о измени и допуни Одлуке о ближим условима и начину отварања, вођења и гашења текућих рачуна („Сл. гласник РС”, бр. 82/2017 од 8. 9. 2017)

- Одлука о измени и допуни Одлуке о ближим условима, садржини и начину вођења регистра меница и овлашћења („Сл. гласник РС”, бр. 82/2017 од 8. 9. 2017)

- Упутство за спровођење појединих одредаба Одлуке о адекватности капитала банке

Преглед прописа...

• Правилник о одређивању зимовника отворених за зимовање страних и домаћих пловила („Сл. гласник РС”, бр. 82/2017 од 8. 9. 2017)

• Правилник о начину и поступку спровођења дефинисаних техничких услова произвођача жичаре и мерама којима се гарантује безбедност лица и имовине за време док постројење жичаре не ради („Сл. гласник РС”, бр. 83/2017 од 15. 9. 2017)

• Правилник о стручном оспособљавању и усавршавању извршних радника жичаре за транспорт лица („Сл. гласник РС”, бр. 83/2017 од 15. 9. 2017)

• Правилник о испиту о професионалној оспособљености за послове управљања превозом путника у друмском саобраћају („Сл. гласник РС”, бр. 84/2017 од 20. 9. 2017)

• Правилник о саобраћајној сигнализацији („Сл. гласник РС”, бр. 85/2017 од 21. 9. 2017)

ПОЉОПРИВРЕДА

• Закон о измени и допунама Закона о пољопривредном земљишту („Сл. гласник РС”, бр. 80/2017 од 29. 8. 2017)

• Правилник о измени Правилника о максимално дозвољеним количинама остатака средстава за заштиту биља у храни и храни за животиње и о храни и храни за животиње за коју се утврђују максимално дозвољене количине остатака средстава за заштиту биља („Сл. гласник РС”, бр. 81/2017 од 31. 8. 2017)

• Правилник о методама испитивања средстава за исхрану биља и оплемењивача земљишта („Сл. гласник РС”, бр. 84/2017 од 20. 9. 2017)

ВОДОПРИВРЕДА

• Правилник о изменама и допунама Правилника о условима за расподелу и коришћење средстава Буџетског фонда за воде Републике Србије и о начину расподеле тих средстава („Сл. гласник РС”, бр. 79/2017 од 25. 8. 2017)

• Правилник о утврђивању Плана вађења речних наноса за период од августа 2017. до августа 2019. године („Сл. гласник РС”, бр. 82/2017 од 8. 9. 2017)

ЕНЕРГЕТИКА

• Одлука о изменама Методологије за одређивање цене електричне енергије за гарантовано снабдевање („Сл. гласник РС”, бр. 79/2017 од 25. 8. 2017)

• Уредба о гаранцији порекла („Сл. гласник РС”, бр. 82/2017 од 8. 9. 2017)

• Правилник о условима за именовање енергетских менаџера у привредним друштвима чија је претежна делатност у сектору трговине и услуга, органима државне управе, другим органима Републике Србије, органима аутономне покрајине и установама („Сл. гласник РС”, бр. 82/2017 од 8. 9. 2017)

МЕТРОЛОГИЈА

• Уредба о начину вршења метролошког надзора („Сл. гласник РС”, бр. 79/2017 од 25. 8. 2017)

СПОРТ

• Уредба о изменама и допунама Уредбе о националним спортским признањима и новчаним наградама („Сл. гласник РС”, бр. 83/2017 од 15. 9. 2017)

• Правилник о изменама Правилника о спортским гранама и областима спорта у Републици Србији и спортским дисциплинама у оквиру спортских грана и области спорта („Сл. гласник РС”, бр. 84/2017 од 20. 9. 2017)

АУТОРСКА ПРАВА

• Тарифа накнада које Сокој наплаћује по основу јавног саопштавања музичких дела путем биоскопских пројекција (Тарифе за биоскопе) („Сл. гласник РС”, бр. 79/2017 од 25. 8. 2017)

... донетих између два броја

SUDSKO-
-ADVOKATSKI
ROKOVNIK

SAVETOVANJA

LEGE ARTIS
PROPISI U
PRAKSI

25
GODINA

JAVNE
NABAVKE

ČETVRT VEKA SA VAMA

POSLOVNI
SAVETNIK

STRUČNI
KOMENTARI

PROPISI.NET
ELEKTRONSKO PRAVNO IZDANJE

ING-PRO

Јавне набавке и буџети

Грађанско право

Кривично право

Управно право

Привредно право

Радно право

Унакрсни поглед